

SMERNICA

o hudbe k sobášnym obradom

„Na posvätnom mieste sa má pripustiť iba to, čo slúži na vykonávanie alebo napomáhanie kultu, nábožnosti a náboženstva, a zakazuje sa všetko, čo sa nezlučuje s posvätnosťou miesta.“

Kódex kánonického práva, kánon 1210

VŠEOBECNÉ PRAVIDLÁ

Sviatosťou manželstva sa kresťanskí manželia stávajú znakom tajomnej jednoty a plodnej lásky medzi Kristom a Cirkvou a zároveň majú na tomto tajomstve účasť. Tak spájajú v sebe božské s ľudským, aby si v šťastí i v nešťastí ostali telesne aj duchovne verní.¹

Udeľovanie niektorých sviatostí a svätenín, najmä tých, ktoré majú význam pre život celej farnosti, sa má podľa možnosti konať so spevom. Týka sa to aj sobášnych obradov. Treba však dbať na to, *aby sa nevnašalo do obradov niečo menej vhodné pre bohoslužbu,*² aby sa pod rúškom slávnostnosti nedostalo do slávenia niečo čisto profánne alebo Božiemu kultu málo zodpovedajúce; týka sa to najmä slávenia manželstva.³

Pod vplyvom profanizácie je v dnešnej dobe čoraz viac prípadov, kedy snúbenci nepoznajúci pravidlá hudobnej zložky sobášnej liturgie žiadajú kňaza a chrámových hudobníkov o vnášanie neliturgických, ba priam svetských skladieb do sobášneho obradu. Z tohto dôvodu vznikla táto smernica, aby oboznámila kandidátov sviatosti manželstva s pravidlami hudby a spevu v sobášnej liturgii.

Treba mať na zreteli, že *pravá slávnostnosť* liturgického úkonu nezávisí ani tak od pestrej formy spevu a veľkolepej prípravy obradov, ako skôr od *dôstojného a nábožného slávenia.*⁴

Vždy, keď na slávenie liturgického úkonu so spevom je možný výber osôb, je užitočné uprednostniť tých, o ktorých je známe, že sú lepšími spevákmi, a to najmä keď ide o slávnostnejšie liturgické úkony alebo také, ktoré sú na spev náročnejšie.⁵ Pri výbere druhu posvätnnej hudby či už pre spevácky zbor, alebo pre ľud treba brať do úvahy *schopnosti* tých, ktorí majú spievať. Cirkev sa v liturgických úkonoch nevyhýba nijakému druhu posvätnnej hudby, pokiaľ *vyhovuje duchu samého liturgického úkonu* a povahe jeho jednotlivých častí a *neprekáža aktívnej účasti ľudu.*⁶

Posvätnosť a umeleckosť

Sakrálna hudba je tým posvätnjšia, čím tesnejšie je spätá s liturgickým slávením, či už tým, že vrúcnejšie vyjadří modlitbu alebo podporí jednomyseľnosť, alebo tým, že dodá posvätným

¹ Porov. Sobášne obrady podľa Rímskeho rituála, SSV Trnava 1976, čl. 1 a 3, str. 89

² Porov. Sobášne obrady, čl. 8, str. 90

Tiež porov. Inštrukcia Musicam sacram 1967, čl. 5

Tiež porov. Kódex kánonického práva, kánon 1210

³ Inštr. Musicam sacram, čl. 43

⁴ Porov. Inštr. Musicam sacram, čl. 11

⁵ Inštr. Musicam sacram, čl. 8

⁶ Inštr. Musicam sacram, čl. 9

obradom slávnostnejší ráz. Pritom Cirkev schvaľuje všetky formy *pravého umenia*, ktoré majú náležité vlastnosti a pripúšťa ich do Božieho kultu.⁷

Problematika posvätnosti a pravého umenia *nie je vec individuálneho vkusu*, ale tkvie v istých pravidlách. Posvätnosti chrámu prislúcha aj posvätná hudba, ktorá sa vymyká princípom svetskej, resp. populárnej hudby. Hudba v chráme má byť *iná*, ako hudba, ktorú možno počuť v médiách.

Umeleckosť sa dosahuje *ušľachtilosťou* hudobných foriem a posvätnosť sa dosahuje *spätosťou* hudby s liturgickým slávením, pričom sa majú texty spevov čerpať najmä zo Svätého Písma a liturgických prameňov.⁸

Piesne populárnej hudby o láske síce môžu klásť dôraz na krásu ľudskej lásky, ale nezdôrazňujú aspekt posvätnosti manželstva uzatvoreného pred Bohom. Preto sú do chrámu *nevhodné*. Rovnako inštrumentálna hudba čerpajúca z *pop music nemá v chráme miesto*. Liturgia sobášnych obradov má byť smerovaná k oslave Boha, je to prosba o milosť dobrého manželského života pre novomanželov a nie je oslavou ženícha a nevesty, ani rodičov či svedkov novomanželov.

DRUH HUDBY

Gregoriánsky spev a polyfónia

Cirkev pokladá gregoriánsky spev za vlastný rímskej liturgii, a preto má mať pri liturgických úkonoch za rovnakých podmienok prvé miesto. Iné druhy sakrálnej hudby, najmä však polyfónia, sa pri bohoslužbách nijako nevyučujú, ak zodpovedajú duchu liturgického úkonu.⁹

Ľudové náboženské spevy

Treba aktívne podporovať ľudový náboženský spev, aby pri pobožnostiach a náboženských sláveniach, ba i pri samých liturgických úkonoch mohli zaznievať hlasy veriacich.¹⁰

HUDOBNÉ NÁSTROJE

Organ a iné hudobné nástroje

Píšťalový organ nech je v latinskej Cirkvi vo veľkej úcte ako tradičný hudobný nástroj, ktorého zvuk vie dodať cirkevným obradom obdivuhodný lesk a mohutne povznáša myseľ k Bohu a k nebeským veciam. Iné nástroje možno pripustiť v bohoslužbe podľa úsudku a so súhlasom kompetentnej územnej cirkevnej vrchnosti, ak sú vhodné na posvätný cieľ alebo sa dajú naň prispôbiť, ak zodpovedajú dôstojnosti chrámu a naozaj podporujú duchovný rast veriacich.¹¹

Aj hudobné nástroje nesú vo svojom zvuku či farbe tónov určitý význam. Niektoré sú viac späté zo svetskou hudbou, iné s chrámom či umeleckou sférou. Napríklad všeobecne obľúbená gitara (najmä u mladých) môže byť za určitých podmienok vhodná aj pre liturgiu, ak je hráč na gitare dostatočne umelecky zrelý a piesne nie sú vytvorené na spôsob populárnych piesní, hoci i s náboženským textom. Hudba v liturgii má podporovať rozjímanie, nie emocionálne vyžitie. Nemá byť prostriedkom vonkajšieho odreagovania sa, ale vnútorného sústredenia sa na modlitbu. Príkladom vhodnej mládežníckej chrámovej hudby sú spevy z Taizé.

⁷ Konštitúcia Druhého vatikánskeho koncilu Sacrosanctum Concilium, čl. 112

⁸ Porov. Konšt. Sacrosanctum Concilium, čl. 121

Tiež porov. Graduale Romanum, Graduale Simplex – Missa pro sponsis

⁹ Konšt. Sacrosanctum Concilium, čl. 116.

¹⁰ Konšt. Sacrosanctum Concilium, čl. 118

¹¹ Konšt. Sacrosanctum Concilium, čl. 120

Hudobné nástroje typické pre svetskú hudbu – ľudovú či tanečnú (elektrické gitary, syntetizátory, bicie nástroje, fujara, gajdy a i.) nemajú v chráme miesto.¹² Nič však nebráni, aby zazneli mimo chrámu napríklad počas gratulácií novomanželom.

Vypracovala Diecézna liturgická komisia v Nitre dňa 18. mája 2016.

---

¹² Inštr. Musicam sacram, čl. 63